

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Demetrii Parricidii rei defensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Genius.

dominandi libido. *Fortuna autem, per quam se servatum hic Perseus dicit, est ipse: cuius δαίμων πύλας ἔσθ' ὡς δicitur à Menandro.*

Lustratio.

III. Parricidij crimen intentatum, colligitur ex effectibus, & adiunctis, ac primum ex recenti lustratione, quæ imago iusta pugna fuit. Lustrale certamen à Tacito vocatur. *Annal. l. 16. Hanc (inquit) Perseus dum obiret Demetrius pene ludo inivit parricidium.*

IV. Probabilis sit oratio ex circumstantiis apertissime enucleatis: Hinc acris, & nervosa pugna: cii as.

Dii Paterni.

Penates.

V. Post rem probatam, per Aporiam adhibetur motus non rã accersitus, sed leniter è suo fonte derivatus. Dii autem paterni, quorum hic meminit, sunt Penates, & quibus Clemens Alexandrinus πέντες, ἑσπερος, & ἑβόλ. Apollon. & Ἄρνοβ. aduersus gentes l. 1. & l. 3.

VI. Gradum facturus ad aliud crimen callide nomen, & her euolentiam Patrii usurpat, dein de summa dexteritate innectit criminationem de amicitia cum Romanis, & spe inuadendi regni, Philippus autem multatus fuerat aliqua parte imperij à Romanis, & nondum concoctus dolor. Sciebat Perseus qua parte iam exulceratus suspicatus Parentis animus esset ferendus.

Demetrius.

carus Ro-

manis.

VII. Hac igitur ianuâ, quam sibi patere facilius existimabat irripet, grauiter exagitat Demetrium, ob amicitiam Romano: um, apud quos legatus fuerat. Hinc dira emulatio sibi instillatur, ita autem in responsis Sinatus ferebatur ὡς οἱ Ρωμαῖοι πᾶσαν τὴν δὲ αὐτὴν χάρην, καὶ μισθὸν τῆς ἀμύνης ἐξ ὧν ἔσθ' ὄντο. Polybius.

VIII. Firmatur coniectura ex T. Quinty literis ad Demetrium, & calidissime in odium Patrii adducitur: iser adolescens: efficit autem oratione dixit Demetrius ijs omnia est. Sic græcè dicunt τὰ πατρία, quod & latine extulit Arbiiter in satyrio. Quare in cœlum abiit, & Trimoctionis Tapanta est.

Tapanta.

IX. In peroratione pratenditur simulata moderatio: effimi consilij arripit, sicut fratrum errorem ista rabies, sed vix malitia sua integumentis euoluta.

DEMETRII PARRICIDII rei defensio.

Relegit duo crimina obiecta, & consutat

penè ab iisdem locis, maxime autem conatur repugnantibus implicare aduersarium: quod argumentum ad confutationem potentissimum esse solet. Dictio nobilis est, miserationes valde graues, & oportuna.

Omnia, quæ reorum antea fuerant auxilia, Pater, præoccupauit accusator, simulatiffique lachrymis in alterius perniciem, veras meas lachrymas suspectas tibi fecit: quum ipse, ex quo ab Roma redij, per occulta cum suis colloquia, dies, noctesque infidietur vltro mihi: nunc non infidiatoris modo, sed latronis manifesti, & percussoris speciem induit. Periculo suo te exteret, vt innoxio fratri per eundem te maturet perniciem: per fugium sibi nusquam gentium esse ait, vt ego ne apud te quidem spei quicquam reliqui habeam: Circumuentum, solum, inopem, inuidia gratiæ externæ, quæ obest potius, quam prodest, onerat. Iam illud quam acufatoris, quod noctis huius crimen miscuit cum cætera infestatione vitæ meæ, vt & hoc, quod iam, quale sit, scies, suspectum alio vitæ noctiæ tenore faceret, & illam vanam criminationem spei, voluntatis consiliorum meorum, nocturno hoc ficto, & composito argumento, fulciret: simul & illud quæsiuit, vt repentina, minimeque præparata accusatio videretur; quippe ex noctis huius metu, & tumultu repentino exorta. Oportuit autem, Perseu, si proditor ego Patrii, regni que eram, si cum Romanis, si cum alijs inimicis Patrii inieram consilia, non expectatam fabulam esse noctis huius, sed proditionis meæ ante me accusatum, si illa criminosa, ac vana acufatio erat, inuidiamque tuam aduersus me magis, quam crimen meum indicatura, hodie quoque eam, aut prætermitti, aut in aliud tempus differri, vt perspiceretur, vtrum ego tibi, an tu mihi nouo quidem, & singulari genere odij insidias fecisses. Ego tamen, quantum in hac subita perturbatione potero, separabo ea, quæ tu confudisti, & noctis huius insidias aut tuas, aut meas detegã. Occidendi sui consilium me inisse videri vult, vt scilicet maiore fratre sublaro, cuius iure gentium, more Macedonum, tuo etiam (vt ait) iudicio regnum futurum est: ego minor in eius, quem occidissem, succedere loci. Quid ergo illa sibi vult pars altera

ora-

orationis, qua Romanos à me cultos ait, atque eorum fiducia in spem regni me venisse? Nam, & si in Romanis tantum momenti esse credebam, ut quem vellet, imponeret Macedoniae regem, & meam tantum apud eos gratie confidebam: quid opus parricidio fuit? an ut cruentum fraterna caede diadema gereret? ut illis ipsis apud quos aut vera, aut certe simulata probitate partem gratiam habeo (si quam forte habeo) execrabilis, & iniustus essem: Nisi T. Quinrium credis, cuius virtute, & consilijs me nunc arguis regi, quum & ipse tali pietate viuat cum fratre, mihi fraternae caedis fuisse authorem. Idem non Romanorum solum gratiam, sed Macedonum iudicia, epene omnium Deorum, hominumque consensum collegit, per quae omnia se mihi parem in certamine non futurum, crediderit: Idem tamquam in alijs omnibus rebus inferior essem, ad sceleris spem vltimam confugisse me insinulat, vis hanc formulam cognitionis esse, ut vter timuerit, ne à te dignior videretur regno, is consilium opprimendi fratris, iudicetur cepisse, exequamur tamen quocumque modo conficti ordinem criminis. Pluribus modis se petitum criminatus est, & omnes insidiarum vias in vnum diem contulit. Volui interdium, post lustrationem quum concurrimus, & quidem (si Dijs placet) lustrationem die occidere: volui, quum ad caenam inuitau, veneno scilicet tollere: volui, quum comestatum gladijs accincti me secuti sunt, ferro interficere. Tempora quidem qualia sint ad parricidium electa, vides: lusus, conuiuij, comestationis, quis dies, qualis, quo lustratus exercitus, quo inter diuisam victimam, praetatis omniium qui vnumquam fuerit Macedoniae reges latera, Pater, prauecti sumus, & securum est Macedonum agmen. Hoc, ego etiam si quid ante admissem piaculo dignum, lustratus, & expiatus sacro, tum, quum maxime in hostiam, itinere nostro circumdatam, intuens, parricidium, venena, gladios in comestatione praeparatos voluabam in animo, ut quibus alijs deinde sacris contaminatam omni scelere mentem expiauerim? sed coeuserim mandandi cupiditate animus, dum omnia suspecta effecere vult, aliud alio confudit. Nam si veneno te inter caenam tollere volui, qui minus apertum fuit, quam pertinaci certamine, & concursu iratum te efficere, ut merito, sicut fecisti, inuitatus ad caenam abnueres, quum au-

tem iratus negasses, vtrum ut placarem te, danda opera fuit, ut aliam quaerere occasiorem, quoniam semel venenum paraueram: an ab illo consilio velut transiendum ad aliud fuit, ut ferro te, & quidem eo die per speciem comestationis occiderem? quo deinde modo, si te metu mortis credebam caenam euitasse meam, non ab eodem metu comestationem quoque euitaturum existimabam: non est res, qua erubescam, Pater, si die festo inter aequales largiore vino sum vsus, tu quoque velim inquiras, qua laetitia, quo lusu apud me celebratum hesternum conuiuium sit, illic etiam prauo forsitan odio prouehent, quod in iuuenili armorum certamine, pars nostra non inferior fuerat: miseria haec, & metus erapulam facile exusserunt. Quod si non interuenissent, insidiatores somno sopiti iaceremus. Si domum tuam expugnatus, capta domo dominum interfecturus eram, non temperassem vino in vnum diem? non milites meos abstinuissem: Et, ne ego me solum nimia simplicitate tuear, ipse quoque minime malus, ac suspicax frater, nihil aliud scio, inquit, neque arguo, nisi quod cum ferro comestatum venerunt. Si quaeram, vnde gradibus id ipsum scias, necesse erit aut speculatorum tuorum plenam domum fuisse meam, aut illos ita aperte sumpsisse ferrum, ut omnes viderent, & ne quid ipse aut prius inquisisset, aut nunc criminose argumentari videretur, te quaerere ex ijs, quos nominasset, iubebat, an ferrum habuissent: ut tanquam in te dubia, quum id quaesisses, quod ipsi fatentur, pro connictis haberentur, quin tu illud quaeri iubes, num tui occidendi causa ferrum sumpsim; num me auctore, & sciente. Hoc enim videri vis, non illud, quod fatentur, & palam, est: & suis se tuendi causa sumpsisse dicunt. Recte, an perperam fecerint, ipsi sui facti rationem reddent meam causam, quae nihil eo facto contingitur, ne misereis, aut explica vtrum aperte, an clam te aggressuri fuerimus. Si aperte, cur non omnes ferrum habuimus, cur nemo, praeter eos, qui tuum speculatorem pulsarunt? Si clam, quis ordo consilij fuit: conuiuium soluto, cum comestator ego discessissem, quatuor substiterunt, ut sopitum te aggrederentur, quomodo se fecerunt, ut & alieni, & mei, & maxime suspecti, quia paulo ante in rixa fuerant, quomodo autem trucidaro te, ipsi euasuri fuerint? quatuor gladijs domus tua capi, & expugnari potuit: qui

omnis ista nocturna fabulâ, ad id quod doles, quod inuidiam vitæ reuerteris? ut vsquam regni tui mentio fuit Demetrii, cur dignior patris fortunâ successor quibusdam videris, quam ego, quum spem meam, quæ, si tu non esses, certa erat, dubiam, & sollicitam facis: Hæc sentit Perseus, & si non dicit: hæc istum inimicum, hæc accusatorem faciunt: hæc domum, hæc regnum tuum criminibus, & suspitionibus replent. Ego autem, Pater, quemadmodum nec nunc sperare regnum, nec ambigere vnquam de eo forsitan debeam, quia minor sum, quia tu me maiori cedere vis: sic illud nec debui facere, nec debeo, vt indignus omnibus videar. Id enim vitij meis, non cedendo cui ius, falsæ est, non molestia consequar. Romanos obijcis mihi, & ea quæ gloriæ esse debent in crimen vertis. Ego nec obses Romanis, vt traderer, nec vt legatus Romam mitterer, à te petij: missus, ire non recusavi: vtroque tempore ita me gessi, ne tibi pudori, ne regno tuo, ne genti Macedonum essem: itaque mihi cum Romanis amicitia causa fuisti, Pater, quoad tecum illis pax manebit, mecum quoque gratia erit: si bellum esse cœperit: qui obses, qui legatus pro patre, non inutilis fui, idem hostis illis acerrimus ero. Nec hodie vt pro sit mihi Romanorum gratia, postulo: nec obstit, autum deprecor: nec in bello cœpit, nec ad bellum referetur. Pacis pignus fui, ad pacem retinendam legatus missus sum: neutra res mihi nec gloriæ, nec crimini sit. Ego si quid scelerate in fratrem admisi, nullam deprecor pœnam. Si innocens sum, ne inuidia conflagrem, quum crimine non possum, deprecor. Non hodie me primum frater accusat, sed hodie primum aperte, nullo meo in se merito. Si mihi Pater succenseret, te maiorem fratrem pro minore deprecari oportebat: te adolescentiæ, te errori veniã impetrare. In eo, vbi præsidium esse oportebat, ibi exitium est. E conuiuio, & comestatione prope semisomnis, raptus sum ad causam parricidij dicendam: sine aduocatis, sine patronis, ipse pro me dicere cogor, si pro alio dicendum esset, tempus ad meditandum, & ad componendam orationem sumpsissem, quum quid aliud, quam ingenij fama periclitarer, ignarus quid accersitus essem, te iratum te iubentem dicere causam, fratrem accusantem audiui. Ille diu ante præparata, meditata in hac oratione est usus, ego id tantum tempo-

ris quo accusatus sum, ad cognoscendum, quid ageretur, habui: vtrum illo momento horum accusatorem audirem, an defensionem meditarer: attonitus repente, atque inopinato malo, vix quid obijceretur intelligere potui: nedum satis sciam quomodo me tuear. Quid mihi spei esset, nisi Patrem iudicem haberem? apud quem etiam si à fratre charitate vincor, misericordia certe, reus vinci non debeo. Ego enim, vt me mihi, tibi que serues, precor: ille vt me in securitatem suam occidas, postulat, quid cum quum regnum, ei tradideris, facturum credis in me esse, qui iam nunc sanguine meo, sibi indulgeri æquum censet.

OECONOMIA
orationis.

I. Exordium aptissimum, & ex tempore natum, in quo versutias accusatoris desegit, & exulceratum patrem prudenter mitigat.

II. Votum malum huius criminacionis arguit dilemmate, si enim antea proditor Demetrius, cur tantum scelus in Patrem, & regnum tacebatur? Si primum, quorsum illa vicius criminacionis?

III. Confutatio, in qua artificiose, & subtiliter aduersarium urget à repugnantibus, incredibile esse palam faciens, eum qui amicitia Romanorum tantum posset ad submouendum fratrem, ad vltimum parricidij scelus animum conuersisse. Accedit Titi Quintij persona grauitas, cuius mores sunt ab istis sceleribus alieni.

IV. Urget maximè repugnantia aduersarij argumenta. Nam cum Deorum, & hominum consensum collegerit penes Demetrium, incredibile est eundem parricidio voluisse, quod illi tanta fauoris lenitate obtigerat.

V. Diluit suspitionem parricidij ab adiunctis temporum, & locorum, non satis tamen firma videntur argumenta. Quod autem hic ait de lustratione per victimam. Cruentum habe huius lustrationis ritum apud Herodotum lib. 4. Vbi Xerxes cœnæ Xerxes Pythio Lydo: filium patris vnus delicias.

vacacionem à militia postulanti, quem vellet eligere permisit. Deinde, quem elegerat in duas partes distractum, ab vtroque via latere posuit, & hæc victima lustrauit exercitum. Non pecude, quod fieri solebat, sed humano cruce abulit.

VI. Crimen diluit à securitate animi, & latitia huius

Titi

huius

Demetrii
bonitas &
sublimis
oratio.

Querimo-
nia Demetrii
grauis.

huius dici, qua in Homicidiis esse minime poterat. Urbanam autem, & candidam excusationem pramittit, maxime apud suam gentem, cui grata Regum vinolentia. Tacit. Ann. 9.

Vinolentos non admittunt magna concilia.

Porro magna consilia, vinolentos non admittunt. Quippe anima sicca sapientissima, & in ebrietate, ut ait Clemens Alexandrinus, κυβερνήτης ὁ νόσ ἀνθρώπων περιφρίτου τῶ κλύδωνι ὑπερχέουσι τὸ μέθης ἐνθάλατῶν τε ἰλιγγία. Gubernatrix humana mens abriiitur, quasi fluctu se ebrietate superfundente, & mari immerfa caligat.

VII. Confutatur, quod obiectum fuit de armatis, acri, & veloci oratione, cuius tamen argumenta, non sunt Gordij nodi.

VIII. Transit à criminatione parricidii ad causam fraterni in se odii, quam per captam sermocinationem praeclare insinuas. Invidias quippe Perseus Demetrio singulares animi, & corporis dotes, quibus dignior habebatur regno. Hoc de pso Demetrio testatur Polybius legatione lib. περιπέρι (inquit) πολὺ τὸ ἀδελφοῦ περὶ τὰ λλά τὰντα καδυσπερῶν καὶ τῆ φύσει καὶ τῆ κατασκευῆ. Inde autem constat fratris invidiam prudens, honesta, sublimi oratione diluere.

IX. Delabitur ad amicitiam Romanorum. In quo aduersarii criminationes magnifice confutat, eo orationis charactere usus, quem λαμπρότητα Graeci Rhetores appellant.

X. Peroratio iuauis, & artificiosa, in qua animaduertes postulationes aequas, & civiles, motus commiserationis lenes simul, & graues, ex causa in quietate, & angustiis, in quas miser adolescens coniectus est excitatos. Tum aptam Patris delinitionem, qua non ex inclinato in dolorem, aut assentationem animo, sed ex vera generositate oratur.

CRATERII ORATIO de Philotæ supplicio.

Ex Curtio.

Hæc est valde artificiosa, simplex verbis, magna sensibus, & innocultanda inuidia, qua ardebat aduersus Philotam callidissima.

Venia & misericordia quanti facienda.

V Tinam in principio quoque huius rei nobiscum deliberasset. Sualissimus, si Philo-

Philotæ velles ignoscere, paterere potius ignorare eum, quantum deberet tibi, quam vsque ad mortis metum adductum cogeres potius de periculo suo, quam de tuo beneficio cogitare. Ille enim semper insidiari tibi poterit, tu non semper Philotæ poteris ignoscere. Nec est quod existimes eum, qui tantum facinus ausus est, venia posse mutari. Scis eos, qui misericordiam consumpserunt, amplius sperare non posse. At ego, etiam si ipse vel penitentia, vel beneficio tuo victus quiescere vollet, patrem eius Parmenionem tanti ducem exercitus, & inueterata apud milites tuos auctoritate, haud multum infra magnitudinis tuæ fastigium positum, scio non æquo animo salutem filij sui debiturum tibi. Quasdam beneficia odimus, meruisse mortem, confiteri pudet. Superest ut malis videri, iniuriam accepisse, quam visam. Proinde scio tibi cum illis de salute esse pugnandum, fatis hostium superest, ad quos persequendos ituri sumus. Atus à domesticis hostibus munit. Hos si submoueas, nihil metuo ab externo.

OECONOMIA orationis.

- I. Primo statuit: misericordiam nullam esse, ubi flagitiorum deformitas praeualet, ut ait Cornelius Tacitus. Annal. 11.
- II. Deinde, si quis locus esset misericordiae, tamen reo tam nobili nunquam suadendum esset, qui hoc ipsum beneficium, quasi sua ignominia momentum odisset.

Misericordia nulla est ubi flagitiorum deformitas praeualet.

ORATIO PHILOTÆ AD Milites.

Argumentum.

Post Regis orationes habitas quibus falsè accusabatur Philotas, iam superno supplicio afficiendus, his se purgare conatur, sed frustra, nam prauidicium alexandri immutari non poterat, & postea etiam per questiones, & torm. n. a conatus plura verba dicebat. Verum hæc oratione ad milites adstantes vitium quum excessisset alexander à concione, purgat se de suspitione parricidij, de amicitia Amyntæ, de liberis in alexandrum scriptis, graues affectus immiscet.

EX